

Yrityskaupan hyväksyminen: Osuuskunta Länsi-Maito ja Osuuskunta Tuottajain Maito (sulautuminen)

Kilpailu- ja kuluttajavirastolle ("KKV") on 14.4.2026 ilmoitettu järjestely, jossa Osuuskunta Länsi-Maito ("Länsi-Maito") ja Osuuskunta Tuottajain Maito ("Tuottajain Maito", Länsi-Maito ja Tuottajain Maito yhdessä "ilmoittajat") sulautuvat.

1 Yrityskaupan osapuolet ja ilmoittajien näkemys relevanteista markkinoista

Länsi-Maito on osuuskunta, jonka jäseniä ovat omistajatuottajat. Länsi-Maidon tehtävänä on jäsentensä elinkeinon tukemiseksi hankkia ja kerätä raakamaitoa toiminta-alueellaan Kanta-Hämeessä, Keski-Suomessa, Pirkanmaalla, Päijät-Hämeessä, Satakunnassa, Uudellamaalla ja Varsinais-Suomessa sekä toimittaa se jalostettavaksi Valio Oy:lle ("Valio"). Osuuskunnan toimintoihin kuuluu jäsentensä maidontuotannon tukeminen ja kehittäminen erinäisten palveluiden kautta. Länsi-Maidon keskeisiin toimiin kuuluu myös Valion omistajuus¹ ja hallinnointi. Länsi-Maito harjoittaa lisäksi Valmakauppaa² ja sillä on yksi myymälä Tampereella.

Tuottajain Maito on osuuskunta, jonka jäseniä ovat omistajatuottajat. Tuottajain Maidon tehtävänä on jäsentensä elinkeinon tukemiseksi hankkia ja kerätä raakamaitoa toiminta-alueellaan Etelä-Karjalassa, Etelä-Savossa, Kanta-Hämeessä, Keski-Suomessa, Kymenlaaksossa, Pirkanmaalla, Pohjois-Karjalassa, Päijät-Hämeessä ja Uudellamaalla sekä toimittaa se edelleen jalostettavaksi Valiolle. Osuuskunnan toimintoihin kuuluu jäsentensä maidontuotannon tukeminen ja kehittäminen erinäisten palveluiden kautta. Tuottajain Maidon keskeisiin toimiin kuuluu myös Valion omistajuus³ ja hallinnointi. Tuottajain Maito harjoittaa Valmakauppaa ja sillä on kaikkiaan viisi myymälää Kouvolassa, Lappeenrannassa, Mikkelissä, Riihimäellä ja Särkisalmella.

Ilmoittajien mukaan Valion omistavat 13 osuuskuntaa, joista viisi osuuskuntaa, mukaan lukien yrityskaupan osapuolet, ovat liikesuhteessa Valion kanssa. Yrityskaupan osapuolet toimittavat kaiken keräämänsä maidon Valiolle. Valio vastaa keräily ohjauksesta ja siihen liittyvistä kustannuksista, ja osuuskunnat puolestaan kilpailuttavat keräilypalvelut, hankkivat keräilypalvelut liikennöitsijöiltä sekä vastaavat muista keräily toimintalinjauksista. Toiminnan lähtökohtana on, että osuuskunnan jäsenet myyvät osuuskunnalle kaiken laatu- luokituksen täyttävän raakamaidon. Valio maksaa vastaanotetusta

¹ Länsi-Maidon omistusosuus Valiossa on 12,97 prosenttia.

² Valion hankintaosuuskuntien Valmakauppojen myynti tapahtuu myymälöissä ja verkkokaupassa, ja asiakas voi noutaa tuotteet myymälästä tai saada ne toimitettuina maitoautokeräilyn mukana tai suoraan tavarantoimittajalta. Valmakaupoissa myydään maataloustarvikkeita, elintarvikkeita ja non-food-tuotteita, kuten käyttötavaroita.

³ Tuottajain Maidon omistusosuus Valiossa on 25,45 prosenttia.

maidosta osuuskunnille niin sanottua tilityshintaa, ja osuuskuntien tuottajille maksama korvaus muodostuu tilityshinnasta vähennettynä osuuskuntien toimintansa rahoittamiseen käyttämällä toimintavarauksella. Ilmoittajien mukaan yrityskaupan tarkoituksena on suuremman yrityskoon myötä mahdollistaa entistä kustannustehokkaampi toiminta.

Ilmoittajien mukaan molemmat yrityskaupan osapuolet toimivat raakamaidon keräilyssä ja hankinnassa sekä maatalouskaupan ja päivittäistavarakaupan vähittäismyynnissä. Ilmoittajat ovat tarkastelleet osapuolten toimintaa raakamaidon keräilyn ja hankinnan markkinoilla sekä maatalouskaupan ja päivittäistavarakaupan markkinoilla, jälkimmäisillä erikseen päivittäistavara-kaupassa ja maatalouskaupassa. Maantieteellisesti ilmoittajat katsovat raakamaidon keräilyn ja hankinnan markkinoiden olevan valtakunnalliset, mutta ilmoittajat ovat toimittaneet tietoja osapuolten markkina-asemasta myös kuntatasolla niissä seitsemässä kunnassa, joissa osapuolilla on päällekkäistä toimintaa. Maatalouskaupan ja päivittäistavarakaupan markkinoita ilmoittajat ovat tarkastelleet valtakunnallisella tasolla.

KKV on tarkastellut yrityskaupan kilpailuvaikutuksia ilmoittajien esittämän mukaisesti. Asian ratkaisu huomioiden markkinamäärittely on voitu jättää avoimeksi.

2 Yrityskaupan kilpailuvaikutukset

Viraston markkinakuulemisessa saatu lausuntopalaute oli pääosin neutraalia. Eräs lausunnonantaja kuitenkin esitti, että yrityskauppa vahvistaisi Valio-ryhmän asemaa raakamaidon keräilyn ja hankinnan markkinoilla erityisesti Etelä-Suomessa ja heikentäisi kilpailijoiden toimintaedellytyksiä. Lausunnonantaja esitti myös tekijöitä, jotka voivat rajoittaa tuottajien kannustimia ja mahdollisuuksia siirtyä kilpailijoille.

Kilpailu- ja kuluttajaviraston arvion mukaan yrityskauppa ei kilpailulain 25 §:ssä tarkoitetulla tavalla olennaisesti estä tehokasta kilpailua Suomen markkinoilla tai niiden oleellisella osalla. Ilmoittajien toimittamien tietojen perusteella osapuolten yhteenlasketut markkinaosuudet maatalouskaupan ja päivittäistavarakaupan markkinoilla jäivät mataliksi. Raakamaidon keräilyssä ja hankinnassa yhteenlasketut markkinaosuudet nousevat tietyillä tarkastelutavoilla korkeiksi. Viraston arvion mukaan Valio-ryhmään kuuluvat osapuolet eivät kuitenkaan ole tuottaneet toisilleen juurikaan kilpailupainetta ennen yrityskaupaa, eikä yrityskaupalla ole olennaista vaikutusta raakamaidon keräilyn ja hankinnan markkinan kilpailuprosessiin, jossa pääasiallinen kilpailu tuottajista käydään eri meijeriryhmien välillä.

Yrityskauppa ei myöskään viraston arvion mukaan olennaisesti heikennä tuottajien mahdollisuutta tai kannustimia vaihtaa kilpailijalle. Yrityskauppa ei tuo olennaista muutosta osapuolten keräämän raakamaidon toimituksiin tai tuottajahinnan muodostumiseen. Osapuolet, kuten muutkin Valion hankinta-osuuskunnat, toimittavat lähtökohtaisesti kaiken raakamaitonsa Valiolle, joka

vastaa keräilyn ohjauksesta ja kustannuksista. Valio maksaa kaikille hankinta-
osuuskunnilleen maidosta tilityshinnan samojen periaatteiden mukaisesti. Vi-
raston arvion mukaan yrityskauppa ei myöskään itsessään lisää osapuolten
mahdollisuuksia rajoittaa tuottajien siirtymistä kilpailijoille, esimerkiksi sopimus-
perusteisesti.

3 Ratkaisu

Kilpailu- ja kuluttajavirasto hyväksyy yrityskaupan, jossa Osuuskunta Länsi-
Maito ja Osuuskunta Tuottajain Maito sulautuvat.

4 Sovelletut säännökset

Kilpailulaki (948/2011) 21, 22, 24, 25 ja 26 §.

5 Muutoksenhaku

Kilpailu- ja kuluttajaviraston tässä asiassa antamaan päätökseen saa hakea
muutosta markkinaoikeudelta kilpailulain 49 a §:n mukaan siten kuin oikeu-
denkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään. Valitus-
osoitus on päätöksen liitteenä.

6 Lisätiedot

Lisätietoja päätöksestä antaa erityisasiantuntija Mikael Lustig, puhelin
029 505 3091, sähköposti etunimi.sukunimi@kkv.fi.

Ylijohtaja

Timo Mattila

Erityisasiantuntija

Mikael Lustig